

Mer fredspolitik, takk!

Alexander Harang

Leder for Nei til Atomvåpens politiske utvalg

Geir Ramnefjell påstår i sin kommentar på fredag at fredsbevegelsen er død, og at den nå må finnes opp på nytt. Her bommer Ramnefjell grovt, da han verken har klart for seg hva fredsbevegelsen jobber med, eller hvem som er dens representanter.

Ramnefjell argumenterer for at fredsbevegelsen nå er akterutseilt ved å henvise til Fredrik Heffermehls siste innlegg om krigen i Ukraina. Det er imidlertid fem år siden Heffermehl sist holdt noen tittel i Norges fredsråd (paraplyorganisasjonen for de norske fredsorganisasjonene). Heffermehl hevder heller ikke å tale på vegne av fredsbevegelsen i nevnte innlegg. Andre eksempler på utdaterte verdensbilder i fredsleiren bidrar heller ikke Ramnefjell med i sin analyse. Det etterlatte inntrykk blir uansett at fredsbevegelsen i dag er fylt med konspirasjonsteorier, putinister og anti-amerikanisme. Som del av denne bevegelsen kjenner jeg meg ikke igjen i dette.

Selv er jeg aktiv i Nei til Atomvåpen, som nå erfarer betydelig medlemsvekst. Etter angrepet på Ukraina er faren for atomkrig mer åpenbar for de fleste, hvilke får mange til å reflektere over de katastrofale konsekvenser en atomkrig vil ha. Da blir veien til Nei til Atomvåpen kort. Atomvåpnene var også en forutsetning for at denne krigen i det hele tatt ble igangsatt, og definerer nå hvordan krigen utspiller seg; Russlands trusler om å angripe med atomvåpen fungerte som et effektivt skjold for invasjonen av Ukraina. Faren for atomkrig er også den avgjørende grunnen til at NATO nå ikke nedkjemper aggressoren inne i Ukraina rent militært. Det hele gjør også faren for spredning av atomvåpen mer akutt, da flere stater nå opplever det å besitte egne atomvåpen som mer attraktivt enn tidligere.

Atomvåpnenes rolle i sikkerhetspolitikken er med dette blitt langt viktigere, hvilke igjen gjør de problemstillingene vi jobber med i Nei til Atomvåpen langt mer aktuelle. Nå handler det først og fremst om å unngå atomkrig. Det dreier seg om å bidra til at de ni statene som i dag besitter atomvåpen hever sine terskler for bruk av atomvåpen, om å bidra til internasjonal våpenkontroll, forhindre at nye land anskaffer seg atomvåpen, stagge pågående atomvåpenkappløp og å legge til rette for balansert avrustning på lengre sikt. Som leder av Nei til Atomvåpens politiske utvalg vil jeg hevde at vår fredspolitiske analyse i denne sammenheng både er oppdatert, relevant og fremadskuende. Ikke akterutseilt, slik Ramnefjell legger til grunn.

Ramnefjells kommentar indikerer videre at fredsbevegelsen først og fremst står for anti-amerikanisme og NATO-motstand. Dette stemmer heller ikke. Jeg har selv vært del av ledelsen i den norske fredsbevegelsens paraplyorganisasjon fra 2003 til 2018, og har også representert de norske fredsorganisasjonene i Det Internasjonale Fredsbyrå (en internasjonal paraply for bevegelsen) fra 2005 til 2017. Dette har gitt meg inngående kjennskap til fredsorganisasjonenes mange arbeidsprogram, og ikke minst opptakskriteriene for å bli formelt del av de paraplyene som i dag representerer fredsbevegelsen kollektivt, både her hjemme og ute i verden.

Kort oppsummert er det som forener fredsorganisasjonene at de alle jobber for fremme av ikkevoldelig konflikthåndtering i en eller annen form, på en eller annen måte. Dette kan dreie seg om fredsmekling, forsoning etter krig, fredsundervisning, voldsforebygging, fredskultur, nedrusting og mye, mye mer. Det er altså fremme av ikkevold heller enn NATO-motstand som forener dagens fredsbevegelse.

I fredsbevegelsen finner du både de som er for og imot Norsk NATO-medlemskap. Nei til Atomvåpen, som selvsagt må forstås som del av fredsbevegelsen, er heller ikke NATO-motstandere. Vi har over generasjoner vært åpne for både tilhengere og motstandere av NATO. I dag er denne linjen også helt avgjørende for vår politikkutvikling.

Vår tilnærming til NATO dreier seg ikke om Norge bør være medlem eller ikke, men om hvilken atomvåpenpolitikk NATO bør ha. Eksempelvis mener vi at NATO bør erklære at de ikke vil bruke atomvåpen først i en konfliktsituasjon, at alliansen bør avstå fra å utplassere atomvåpen i ikke-atomvåpenstater, og at NATO i det hele bør redusere atomvåpenenes rolle i sin sikkerhetspolitikk. Vår holdning er at Norge bør bidra til dette som NATO medlem. Vår tilnærming er at det ikke er i norsk sikkerhetspolitisk interesse å søke beskyttelse gjennom alliertes trusler om bruk av atomvåpen.

På samme måte som vi i Nei til Atomvåpen søker å være en konstruktiv røst, som bringer frem nye perspektiver, ny kunnskap og nye løsningsforslag for å redusere faren for atomkrig, ønsker også fredsbevegelsen generelt å bidra konstruktivt i den sikkerhetspolitiske debatten. Fredsorganisasjonenes perspektiv bør ønskes hjertelig velkommen, også i Dagbladet, særlig i den situasjonen vi nå befinner oss.

Alle forslag til hvordan vi kan skape en felles fremtid med russerne bør i utgangspunktet anses nyttige akkurat nå. Tilsvarende gjelder alle forslag til hvordan krigen i Ukraina kan avsluttes, og hvordan konflikten mellom Russland og Vesten kan de-eskaleres. Å komme opp med slike løsninger krever både kreativitet og dyp fredspolitisk forståelse. Av denne grunn er også fredsbevegelsen nå viktigere enn på lenge.

Heller enn å erklære fredsbevegelsen død, bør Dagbladet derfor ta kontakt med de som faktisk er tillitsvalgte i dagens fredsbevegelse, og bidra til at deres fredsforslag også når ut i det sikkerhetspolitiske ordskifte.